

לענין זימון, צדד בבאור הלכה (סוס"י קצט) שעתה יש להקל אף לכתחילה, כי כל אחד מברך לעצמו. 'וצ"ע'.

ג. כמה ראשונים פסקו לענין מגילה כר' יוסי.

ד. לדעת רבי יהודה (וכן הלכה, כאמור), צריך להשמיע לאזנו לכתחילה מדרבנן (ב"ה). ולדעת הראב"ד (מובא ברשב"א) הוא דין דאורייתא לכתחילה (מובא במשנ"ב סב סק"ד).

ה. נראה שבדיעבד יוצא ללא השמעת האזון, גם בחיתוך שפתים בלבד, בין אם נושף אויר תוך כדי אמירתו בין אם נושם, בין אם אין מעבר אויר בפיו אלא חותך בשפתים לבד עפ"י הוראת הגר"א נבנצל והגר"מ מאוזו שליט"א).

ב. קרא ולא דקדק באותיותיה, רבי יהודה אומר: לא יצא (ולמדתם – לימוד תם). רבי יוסי אומר: יצא. וכן הלכה. אבל לכתחילה צריך לדקדק וגם יש ליתן ריוח בין הדבקים. והעושה כן מצננים לו גיהנם.

יש להתיז ה-ז' של 'תזכרו' שלא יישמע 'למען תזכרו' (ירושלמי). וכן כתבו שלא להאריך מדי בא' של 'אחד', שלא ייראה כשתי מלים, וכן יש להפסיק בין 'היום' ל'על לבבך' וכדומה.

א. כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ה ה,א): יש מהדקדוקים שמעכבים אף בדיעבד, כגון שקרא במהירות 'בכלבבך' או 'אבדתמהרה' – הרי החסיר אות אחת. וכן קרא מהר 'חרה אף' בהברה ספרדית, שנמצא קורא ממש 'חרף', וכן הרבה. ורק בסתמא יצא כי אנו תולים שלא קרא במהירות כל כך עד שיחסיר האותיות.

ב. כתבו הראשונים, גם כשקורא בלשון אחרת, צריך לדקדק באותיותיה באותה לשון. ויש חולקים (כנ"ל ג).

ג. כתבו ראשונים שצריך לקרוא קריאת שמע בטעמים כמו שהוא בתורה. ובלבד שלא תתבטל כוונתו בשל כך.

ג. וכתבתם (ולא 'זכתב') – הכל בכתב, אפילו צוואות שבפרשה, כגון 'וקשרתם' 'זכתבתם', גם אותן צריך לכתוב בתפלין ובמזוזות.

ולמדתם – שיהא לימודך תם, שיתן ריוח בין הדבקים, כגון 'על לבבך' וכדומה, שלא ייראו כמלה אחת.

דפים טו – טז

כה. מה דין קריאת שמע באופנים הבאים:

א. הקורא למפרע.

ב. קרא וטעה.

א. הקורא למפרע (בכל שלש הפרשיות. פוסקים) – לא יצא.

א. רש"י (ג). פרש שקורא התיבות שלא כסדרן (וכ"כ הרא"ה). יש מי שכתב דוקא תיבות אבל הקורא פוסקים שלא כסדרם – יצא (ע' בספר הבתים ק"ש ד,סה), אבל אין כן דעת שאר הפוסקים אלא הוא הדין בפוסקים. ואולם אם קרא הפרשיות שלא כסדרן – יצא (רמב"ם, שו"ע ועוד). ויש מפקפקים לומר שאפילו שינה סדר הפרשיות לא יצא מדרבנן (ע' באור הלכה סד,א).

ב. קרא פסוק 'והיו הדברים' ואחר כך פסוק 'ואהבת', חוזר וקורא 'והיו הדברים', ואין צריך לשוב ולקרוא 'ואהבת'. וכן כל כיוצא בזה (עפ"י באור הלכה שם).

ב. קרא וטעה – יחזור למקום שטעה.

פירוש, אינו חוזר לראש הפרשה אלא לאותו פסוק שדילג או טעה (עתוס). ונחלקו הדעות כשטעה או דילג באמצע פסוק, האם חוזר לתחילת הענין אפילו באמצע הפסוק, או צריך לחזור לתחילת הפסוק דוקא. וכן הכריע בא"ר עפ"י כמה ראשונים. אינו יודע היכן טעה – יחזור לראש הפרק (כלומר, למקום שבו הוא בטוח שלא טעה בו. ראשונים). אינו יודע באיזה פרק – חוזר לפרק ראשון. טעה בוכתבתם ואינו יודע באיזו כתיבה – חוזר לכתיבה ראשונה. ואם כבר פתח בלמען ירבו... ודאי על הרגל לשונו הוא ממשיך ואין צריך לחזור לפרשה ראשונה. כשקורא עם הציבור, יוכל לידע לפי המקום שהש"ץ והציבור נמצאים בו (פוסקים).

דף טז (יז)

כו. א. מה דינו של חתן בקריאת שמע?

ב. מה דין האומנים העוסקים במלאכתם – לענין קריאת שמע וברכותיה, תפילה וברכות המזון?

א. חתן הנושא את הבתולה, פטור מקריאת שמע לילה ראשונה עד מוצאי שבת (פירוש: שלש לילות, שבתולה היתה נישאת ליום הרביעי), אם לא עשה מעשה [וישנה דעת תנאים הסוברת שבליילה שלישי, הוא ליל שבת – חייב. ע' כתובות ו: – משום שהוא טרוד בדבר מצוה. (ובלכתך בדרך – פרט לחתן). אבל הנושא את האלמנה אינו טרוד בדבר מצוה.

א. יש אומרים שאף מקריאת שמע של שחר פטור (הגהמ"י ק"ש ד אות ב בשם תוס'; טור או"ח ע וב"י שם בשם רבנו מנוח שכ"ג מהרמב"ם). ויש מחייבים (רבנו מנוח שם).

ב. ישנה דעת תנאים שחתן פטור מקריאת שמע בכל שבעת ימי המשתה (רבי שילא בתוספתא פ"ב, והובא במלחמות סוכה כו. וע"ש במאירי).

חתן, אם רצה לקרות – קורא. רשב"ג אומר: לא כל הרוצה ליטול את השם יטול (ואל יחזיק עצמו ביהורא, שמראה שיכול לכוין ושאינו יכול ליבטל מעול מלכות שמים אפילו שעה אחת. ערש"י ורש"ש). סיפרו על רבן גמליאל שקרא בלילה הראשון שנשא. (משמיענו שאדם גדול ובוטח בעצמו שיוכל להתכוין – הרשות בידו ליטול את השם. עפ"י תוס').

דעת הרי"ף והרמב"ם (ק"ש ד, ז. וכ"כ או"ז וראב"ה בשם ר"ח) לפסוק כחכמים, שאין לחוש ליהורא. ויש פוסקים שחוששים ליהורא, שהלכה כרשב"ג במשנתנו (תוס' ותורא"ש ותוס' ר"י החסיד להלן יז – בשם ר"ח), מלבד אם הוא גדול ובוטח בעצמו שיכול לכוין, הרשות בידו (עתוס). וכתב ר"ח (ושאר פוסקים): עכשו חתן קורא, כי אין אנו מכוונים כראות, ואם ימנע מלקרות משום ביטול כוונה, הרי זו יוהרא.

ב. האומנים (= פועלים) העושים במלאכה אצל בעל הבית – קורין קריאת שמע בראש האילן ובראש הנדבך. בפרק ראשון מפסיקים ממלאכתם וקורין, ובפרק שני עושים במלאכתם וקורין [כבית הלל שאמרו כל אדם קורא כדרכו].

ומברכים ברכות קריאת שמע לפנייה ולאחרייה.

א. כתבו התוס' שלדברי רבי מאיר, וכן פסק רבא – בפסוק ראשון בלבד מפסיקים מלאכתם. ויש סוברים שגם לר' מאיר מפסיק בכל פרשה ראשונה. וכן פסק בשלחן ערוך.